

De agent in Utrecht aan het woord

Onderzoek van de SP onder politieagenten

Het onderzoek

In november 2009 verscheen 'De agent aan het woord', het verslag van een onderzoek van de SP (www.sp.nl) naar de ervaringen en opvattingen van ruim 10.000 politieagenten in Nederland. 549 van deze agenten werkten in de provincie Utrecht: 288 in de stad en 261 in de regio Utrecht. Wij presenteren hier de Utrechtse gegevens.

De Utrechtse steekproef lijkt in grote lijnen op die van de landelijke steekproef. Hij bestaat voor driekwart uit mannen (75% in de stad, 79% in de regio), net iets meer dan in het landelijke onderzoek (73%). De Utrechtse deelnemers (deelnemende agenten) in de stad en regio zijn gemiddeld iets jonger dan de deelnemers in de rest van het land: In de stad is 40% van de deelnemers 40 jaar of ouder, in de regio 49% en in de rest van het land 54%. De verdeling naar aantal dienstjaren en functies was ruwweg gelijk aan die van het landelijke onderzoek.

De politieagent over de politie: nog positief.

Uit het landelijke onderzoek blijkt dat politieagenten aan de ene kant positief zijn over hun werk, maar er aan de andere kant veel bedreigingen van het politiewerk zien en er relatief vaak over denken om de dienst te verlaten. De Utrechtse cijfers wijken daar niet veel van af. 70% van de agenten in de stad en 69% van de agenten in de regio Utrecht waardeert het werk bij de politie als positief of zeer positief. Dat is zelfs nog iets positiever dan het landelijke beeld (65%).

Er is nog een ander positief nieuws: de politie werkt goed samen met andere hulpdiensten, zoals brandweer, ambulance, artsen of slachtofferhulp. Er zijn weinig agenten met klachten (13% in de stad en 10% in de regio) over de samenwerking met die diensten. Dat komt overeen met het landelijke beeld. In het landelijke onderzoek werd vooral geklaagd over de samenwerking met verslavingszorg of geestelijke gezondheidszorg. In de stad en regio Utrecht zijn daar echter nauwelijks klachten over.

De positieve waardering staat wel onder druk: 54% van de agenten in de stad en 58% in de regio heeft minder plezier in het werk gekregen en slechts 9%, resp. 8% meer plezier (de rest gaf geen verandering aan). Ongeveer de helft van de agenten vindt dat hij/zij onvoldoende mogelijkheden heeft om zijn/haar politiewerk goed te doen. 27% van de agenten in de stad en 28% in de regio Utrecht twijfelt erover om lang bij de politie te blijven werken en 8 resp. 9% wil zeker weg.

De vraag is waarom zulk positief ingestelde mensen zo negatief gestemd zijn over de toekomst. De deelnemende agenten geven veel concrete informatie over bedreigingen van hun werk. In het landelijke SP rapport wordt daar uitgebreid op in gegaan. De Utrechtse gegevens komen globaal daarmee overeen en er is geen reden te veronderstellen dat het Utrechtse politiewerk minder of op een andere manier bedreigd wordt dan elders. Wij hebben de reacties van de Utrechtse politie op een rij gezet in de vorm van een Top Vijf van bedreigingen.

**Opgesteld door Chris Baerveldt
Gemeenteraadslid SP Utrecht**

Top vijf van bedreigingen van de Utrechtse politie

1. Bureaucratie

Volgens de deelnemende agenten is de bureaucratie een van de grootste bedreigingen van de politie in de stad en regio Utrecht. Slechts 22% resp. 13% van alle agenten in stad resp. regio Utrecht vindt dat de korpsleiding weet wat er speelt op de werkvloer, 60% resp. 71% denkt dat de korpsleiding niet weet wat er speelt op de werkvloer en de rest twijfelt. 85% van de agenten in de stad en 91% in de regio heeft veel te maken met registratiedrukke en bureaucratie. Agenten klagen over te veel moeten registreren, over gebrekkige kwaliteit van de ICT, het feit dat er te veel verschillende systemen zijn en voortdurend veranderende eisen en regels. Deze groep klagende agenten is in stad en regio respectievelijk gemiddeld 51% en 54% van zijn tijd kwijt met registreren. De agenten die (misschien) willen stoppen met politiewerk doen dat zowel in de stad als de regio Utrecht in 65% van de gevallen wegens bureaucratie. Overigens wordt 71% resp. 67% van alle agenten volgens eigen zeggen nog steeds afgerekend op de hoeveelheid uitgeschreven bonnen (dit wordt ook genoemd als een probleem van overbodige werkdruk). De agenten hebben ook een alternatief voor de centralisatie: 57% resp. 66% denkt dat kleinschalige politieposten de veiligheid in de buurt kunnen vergroten.

2. Werkdruk

Agenten hebben het te druk. 88% van de agenten in de stad en 89% van de agenten in de regio ervaart een hoge werkdruk/roosterdruk. Volgens die agenten komt dat vooral door bezuinigingen (54%, resp. 55%), toenemende bureaucratie (47%, resp. 54%) en ook door de uitbreiding van taken (32%, resp. 34%). Agenten noemen veel minder een moeizame werving van nieuw personeel (9%, resp. 9%) en dat jonge agenten al na enkele jaren stoppen

(16%, resp. 20%) als oorzaak van werkdruk/roosterdruk. Verder noemen agenten verslechterende arbeidsvoorwaarden, zoals te weinig tijd en geld voor deskundigheidsbevordering en training (43%, resp. 44%). 75% resp. 81% van de agenten vindt dat wijkagenten te weinig tijd hebben om in de buurt aanwezig te zijn.

3. Onderwaardering

Agenten noemen onderwaardering als een bedreiging van hun beroep. Voor een deel gaat het om figuurlijke waardering: die van het publiek. Slechts 11 resp. 17% van de agenten vindt dat het publiek voldoende waardering heeft voor de politie, 79% resp. 75% vindt van niet en de rest weet het niet. Van de agenten in de stad resp. regio Utrecht die (misschien) willen stoppen met politiewerk, wil 47% resp. 29% dat doen vanwege te weinig waardering door het publiek. Maar de letterlijke waardering: het inkomen, weegt minstens net zo zwaar: 67% resp. 59% van de (mogelijk) stoppende agenten noemt als reden dat het salaris te laag is. Van alle agenten gezamenlijk vindt 81% resp. 88% van de agenten het salaris onvoldoende of ruim onvoldoende.

4. Gebrekkige informatiesystemen

De agenten in stad en provincie Utrecht zijn niet tevreden over de kwaliteit van de informatiesystemen. Volgens 64% resp. 74% van de agenten in stad resp. regio Utrecht zijn de informatiesystemen waar men mee moet werken niet op orde. Dat heeft grote gevolgen. 57% van de agenten in stad en regio die last hebben van die bureaucratie, geeft aan dat dat (ook) komt door onvoldoende kwaliteit van deze informatiesystemen. 55% resp. 63% van deze agenten in stad en regio Utrecht, noemt als oorzaak (ook) het feit dat er te veel verschillende informatiesystemen zijn.

5. Politiek

Criminaliteit en criminaliteitsbestrijding zijn sinds het begin van de jaren negentig belangrijke politieke onderwerpen. Praten over de politie is populair onder politici en er zijn vele debatten, landelijk en lokaal, over de taken en inzet van de politie met vaak uitgesproken opvattingen over 'hoe het moet'. De liefde is echter duidelijk eenzijdig. De meeste agenten hebben namelijk geen hoge pet op van de politiek. De regering krijgt een dikke onvoldoende (4,9 resp. 4,8 in stad resp. regio Utrecht) en de waardering van de minister is nog slechter (4,2 resp. 4,0). Politici komen er niet veel beter van af: 90% van de agenten in de stad en 96% van de agenten in de regio Utrecht denkt dat politici te weinig kennis hebben van de problemen op de werkvloer.

Aanbevelingen

In 'De agent aan het woord' staan 25 aanbevelingen op pagina 13-15. De meeste daarvan zijn gericht op de landelijke politiek. Zo moeten de door de regering aangekondigde bezuinigingen van tafel, moet er meer politie op straat komen, minder papierwerk en moet het salaris omhoog. Geweld tegen politie moet strenger en consequenter bestraft worden en het verplicht bonnen schijven moet van de baan.

Een aantal aanbevelingen die direct gebruikt kunnen worden in de stad en regio Utrecht.:

- Meer steun van politici, met name waar het gaat om agressie tegen de politie.
- Agenten willen voldoende tijd om te onderzoeken wat er speelt in een buurt. Het is vooral belangrijk om mensen uit de anonimiteit te halen.
- Laat de agent wortelen in de eigen buurt; stop de verplichte roulatie.
- Politiezorg moet veel meer in de buurt worden georganiseerd. Wijkposten zijn efficiënter.
- Mensen die overlast veroorzaken moeten direct worden aangesproken en aangepakt.